
Đình – miếu Hà Trì

Thôn Hà Trì, phường Hà Cầu, quận Hà Đông có một cụm di tích kiến trúc cổ: đình – miếu thờ thành hoàng làng. Theo các nguồn tư liệu cổ thành văn trong di tích thì thành hoàng làng Hà Trì là ông Đô Hồ đại vương, sinh ra trong một gia đình nề nếp, phúc hậu. Ngay từ nhỏ đã là người khôi ngô, tuấn tú, thông minh, 18 tuổi đã thi đỗ khôi nguyên. Ông làm quan với triều Trần, nhưng rồi Trần suy yếu, Hồ chiếm ngôi, nhân đó giặc Minh đã xâm lược nước ta.

Đô Hồ dẫn đầu quân tham gia chống Minh dưới cờ Gián Định đế. Nhưng sự nghiệp phục quốc của hậu Trần tan vỡ. Đô Hồ vào Thanh Hóa và tham gia nghĩa quân Lam Sơn, chiến đấu đến ngày đại thắng, thu phục giang sơn. Về già, ông xin về nghỉ tại Hà Trì. Ở đây ông mộ dân mở đất, xây dựng làng xóm. Sau khi ông mất dân làng xây dựng đình – miếu phụng thờ mãi mãi. Đình – miếu Hà Trì là công trình kiến trúc được xây dựng từ lâu đời, qua nhiều lần tu sửa. Đình hiện nay tồn tại các hạng mục Nghi môn, Thiêu hương và Đại đình. Thiêu hương đình Hà Trì có kiến trúc kiểu 2 tầng 8 mái đao cong với bộ khung nhà được làm theo kiểu gong vó, rường nách, bẩy hiên. Trang trí trên bộ khung Thiêu hương theo các đề tài “tứ linh chuyển bát” hoặc tùng – hạc, mai – hoa, cúc – trĩ và trúc... Đại bái đình Hà Trì là một nếp nhà 3 gian 2 chái với các bộ vì kiểu “chồng rường” hoặc “giá chiêng kẻ suốt” làm vào thời vua Lê Cảnh Hưng (1740-1786). Ở Đại bái còn giữ được các bức cổn đẹp như “long nghê quần tụ”, hoặc độc long...

Hậu cung đình Hà Trì có kiến trúc đơn giản, thiên về bền chắc, bảo trơn đóng bén.

Miếu Hà Trì cách đình một khoảng đường làng, ở xóm Rừng. Ngôi miếu hiện nay kiểu chữ đinh, gồm Đại bái và Hậu cung. Miếu có kiến trúc chủ yếu bảo trơn, bền chắc. Trong Hậu cung miếu có một bệ xây vuông, kích thước 2,4m x 1,6m x 0,32m, tương truyền là mộ tướng công Đô Hồ đại vương. Trong đình và miếu Hà Trì hiện còn lưu giữ được nhiều di vật đồ thờ quý giá như: long ngai, bài vị, kiệu, hoành phi, câu đối, bát bửu, xà mâu...

Theo Di tích Hà Tây, Sở Văn hóa Thông tin Hà Tây, 1999